
Роль мовного середовища на заняттях з іноземної мови

Олена Володимирівна Язловицька

Кафедра англійської філології та методики викладання іноземної мови, факультет іноземних мов, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна/кафедра іноземних мов, механічний факультет, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Харків, Україна

ORCID 0000-0001-7326-1234

Для цитування цієї статті:

Язловицька Олена Володимирівна. Роль мовного середовища на заняттях з іноземної мови. International Science Journal of Education & Linguistics. Vol. 3, No. 2, 2024, pp. 70-79. doi: 10.46299/j.isjel.20240302.08.

Надійшла до редакції: 20 лютого 2024 р.; **Схвалено:** 21 березня 2024 р.;

Опубліковано: 01 квітня 2024 р.

Анотація: Створення та впровадження сприятливого мовного середовища на заняттях з іноземної мови є важливим інструментом для ефективного викладання цільової мови студентам та підвищення їх мовної компетенції. Мовне середовище – це складне та динамічне поняття, яке включає фізичне середовище, його учасників, культурний контекст і соціальні норми, які регулюють використання мови. Мовне середовище має суттєвий вплив на мовний, когнітивний та культурний розвиток людини. Використання автентичних матеріалів, інтерактивних методів навчання, сучасних технологій та імерсивної методики «занурення» під час вивчення іноземної мови сприяє формуванню відповідних професійних компетенцій у майбутніх фахівців. Важливо враховувати соціокультурні елементи, такі як література, фільми та музика, для створення мовного середовища, яке полегшує набуття мовних навичок та сприяє розвитку загальної іншомовної компетентності. Успішна реалізація стратегії створення мовного середовища під час вивчення іноземної мови була значно полегшена інтеграцією сучасних технологій, які забезпечують доступ до обширної інформації та ресурсів. Інтерактивні методи, такі як робота в групах і робота в парах, можуть створити середовище для спільного навчання, яке заохочує учнів до змістовного спілкування. Викладачі можуть використовувати такі стратегії, як SWOT-аналіз і проектна робота, щоб оцінити ефективність своїх методів навчання та розробити цілеспрямовані стратегії для виявлення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз подальшого вивчення окремих тем або цільової мови взагалі. Мовне середовище відіграє вирішальну роль в оцінці володіння мовою студентами, оскільки воно створює можливість практикувати та спілкуватися цільовою мовою з подальшим наданням рекомендації з боку викладача. Динамічне мовне середовище відображає реалії сьогодення та сприяє всебічному розвитку компетентних спеціалістів.

Ключові слова: іноземна мова, імерсивне середовище, комунікативна компетенція, метод навчання, мовне середовище, стратегія викладання.

1. Вступ

Вивчення іноземних мов є важливою складовою сучасної освіти, що відкриває нові горизонти для особистого та професійного розвитку. У світлі освітніх парадигм, що розвиваються, вплив факторів навколишнього середовища на засвоєння мови стає все більш значимим. Сучасний освітній контекст змістився в бік інтеграції культури з освітою, тим самим впливаючи на процес вивчення мови. Ця інтеграція має важливе значення, оскільки вона

визнає, що мова – це не просто система правил і словниковий запас, а культурний феномен, який відображає нюанси людської взаємодії та суспільні норми. Успішне засвоєння іноземної мови визначається не тільки якістю підручників та методик викладання, але і мовним середовищем, в якому знаходиться учень. Мовне середовище грає важливу роль у процесі вивчення іноземних мов та ефективності засвоєння нової мови значно. Позитивне мовне середовище може надати студентам автентичний, значущий досвід, який сприяє використанню мови в контексті реального життя. Таким чином студенти заохочені розвивати комунікативну компетентність, яка охоплює більше, ніж просто вміння розмовляти, а і глибоке розуміння культурних ознак застосування мови таким чином, який є як соціально, так і культурно відповідним. Ця компетентність необхідна для ефективного спілкування в глобалізованому світі, де мова служить мостом між різними культурами. Освітні стратегії, що використовуються, дедалі більше зосереджуються на створенні середовища, яке не лише навчає мови, але й занурює у культурні тонкощі, закладені в ній.

2. Об'єкт і предмет дослідження

Об'єктом дослідження є мовне середовище на заняттях з іноземної мови. Предметом дослідження є тактики оптимізації створення позитивного мовного середовища під час вивчення іноземної мови у рамках глобальної стратегії оптимізації навчального процесу.

3. Мета і задачі дослідження

Метою дослідження є дослідити ключові аспекти мовного середовища на заняттях з іноземної мови та процесу його оптимізації. Завданнями дослідження є розгляд ефективних тактик створення мовного середовища шляхом впровадження сучасних методик викладання іноземної мови, імерсивного мовного середовища, автентичних матеріалів та SWOT-аналізу запланованої стратегії.

4. Аналіз літератури

Дослідженням іншомовного середовища, стратегії ефективності вивчення іноземної мовою та оволодіння комунікативною компетенцією займались науковці Лін В., яка займається питанням комунікативних стратегій оволодіння другою іноземною мовою [1], Оксфорд Р., яка провела широке дослідження стратегій вивчення мови та їхнього впливу на засвоєння мови [2], Крашен С., який відомий своєю роботою над теорією засвоєння другої мови [3], Елліс Р., який провів дослідження методології викладання мови та засвоєння другої мови [4], Тароне Е., яка досліджувала взаємозв'язок між знанням мови та культурою ідентичністю [5].

Питанням вивчення іноземної мови у рамках сьогодення також займались Баланюк В.С., Голяд І.С, Тропіна М.А., Димова І, Наконечна Л.Б. У рамках проведених досліджень були проаналізовані питання використання автентичних матеріалів та технологій на заняттях, мотиваційного компоненту навчального процесу. Дослідження, проведені багатьма дослідниками, дали цінну інформацію про ефективні стратегії вивчення та опанування іноземної мови.

5. Методи досліджень

Дослідження проведено з використанням методів теоретичного аналізу наукової літератури, аналізу наукових досліджень та науково-методичних робіт вітчизняних та зарубіжних фахівців у галузі філології та методики викладання іноземної мови, систематизації

та узагальнення отриманих даних задля визначення ключових тенденцій, проблем та можливостей у сфері оптимізації іншомовного навчального середовища.

6. Результати досліджень

Мовне середовище відноситься до середовища, в якому використовується цільова мова, та включає не лише фізичне середовище, але й людей, які розмовляють цією мовою, культурний контекст і соціальні норми, які регулюють використання певної мови. На заняттях з іноземної мови мовне середовище відіграє вирішальну роль у полегшенні опанування іншомовною компетенцією, без контакту з яким спроби викладання другої іноземної мови можуть бути менш ефективними [6, 7]. Тому постає питання важливості створення та впровадження сприятливого мовного середовища на заняттях з іноземної мови, яке слугувало б кращому засвоєнню цільової мови та підвищенню мовної компетенції студентів.

Мовне середовище є складним і динамічним поняттям, яке має значний вплив на мовний, когнітивний і культурний розвиток людини [8]. Мовна особистість – це «система, яка виникає в суспільстві і розвивається, ґрунтуючись на здатності вираження і закріплення соціальних відносин і взаємодій; вона – умова і продукт культури» [9, с. 12]. Відповідно до наукових праць про середовище як соціальне явище та його вплив на формування особистості, мовне середовище відноситься до мовного контексту, в якому людина росте та взаємодіє з іншими. Зазначається, що мовне середовище, «в якому зростає і формується особистість, не є суто мовним, воно інтегрує в собі всі культурні здобутки того суспільства, яке його створило і продовжує розвивати: мовно-мовленнєві засоби і соціокультурні стереотипи спілкування, етичні й моральні норми, національні традиції і звичаї – все, що становить поняття культури» [10, с. 290].

Мовне середовище є природним історично-сформованим лінгвокультурним та інформаційним простором для людини, до вимог якого вона змушена адаптуватися у повсякденній взаємодії з оточенням. Воно відіграє життєво важливу роль у формуванні мовних здібностей, когнітивного розвитку, культурної ідентичності людини та є важливим чинником формування мовного розвитку та білінгвізму. Наприклад, люди, які ростуть у багатомовному середовищі, як правило, мають кращі навички вивчення мови, когнітивну гнучкість і соціальну адаптованість, ніж ті, хто росте в одномовному середовищі.

Вивчення іноземної мови полягає не лише в засвоєнні граматичних правил і словникового запасу, але й у розвитку вміння використовувати мову в реальних життєвих ситуаціях. Опираючись на стратегію створення мовного середовища, викладачі іноземних мов можуть допомогти студентам розвивати свої мовні навички більш природним і автентичним способом. Цього можна досягти за допомогою різноманітних засобів, таких як використання автентичних матеріалів, включення ситуацій із реального життя та заохочення спілкування цільовою мовою. Проектна робота, як навчальний інструмент, може допомогти вплекти навички іноземної мови в структуру наявних комунікативних компетенцій учня, забезпечуючи більш цілісне та практичне застосування вивчення мови. Завдяки використанню даних навчальних елементів заняття з іноземної мови можуть стати більш захоплюючими та ефективними, що призведе до кращого засвоєння мови та підвищення мотивації серед студентів.

Створення імерсивного мовного середовища, є одним з ефективних методів мотиваційної стимуляції під час вивчення іноземної мови, що являє собою процес, спрямований на інтенсивне та повсякденне оточення студентів цільовою іноземною мовою для максимального занурення у неї. Цей підхід є ефективним під час вивчення іноземної мови та розвитку лінгвістичних навичок [11]. «Імерсивність, яку розуміють буквально як «занурення», «ефект присутності» дозволяє якісно інакше поглянути на застосування сучасних технологій занурення, зокрема технологій віртуальної реальності, розширюючи та поглиблюючи його» [12, с. 291]. Імерсивні методи стають «інструментом формування відповідних професійних

компетентностей» у майбутніх фахівців [13, с. 69]. Розглядаючи компоненти імерсивного середовища навчального процесу можемо включити спілкування з іншими мовними партнерами – як носіями мови, так і іншими студентами – а також доступ до ряду онлайн-інструментів, ресурсів та курсів, мовні імерсивні програми тощо. Даний ефективний підхід до вивчення англійської мови забезпечує студентам доступність, індивідуальність та інтерактивність, а також є студентоцентрованим та відповідає індивідуальним потребам студентів з різними стилями навчання, водночас заохочуючи їх брати відповідальність за власне навчання [14].

Окрім використання цільової мови та створення сприятливого середовища під час заняття, викладачам пропонується включати автентичні матеріали до плану занять. Це враховує використання матеріалів із реального життя, таких як новинні статті, відео та аудіозаписи, які відповідають інтересам і досвіду студентів. Автентичні матеріали дають учням змогу познайомитися з мовою, як вона фактично використовується в реальних ситуаціях, що може допомогти їм розвинути навички аудіювання та розуміння отриманої інформації [15, с. 126]. Використання даних стратегій допомагає створити мовне середовище, яке сприяє активному вивченню та розвитку мови компетенцій студентів.

Мовне середовище – це не просто місце, де вивчається іноземна мова, це стиль життя, де ця мова випромінюється з усіх сторін. Важливо враховувати, що вивчення мови не обмежується лише часом на заняттях або вивченням підручників. Для досягнення успіху важливо постійно поглиблюватися в мовне середовище. Одним із ключових аспектів мовного середовища є активне використання іноземної мови в усіх аспектах життя. Студенти повинні бути здатні не лише розуміти іноземну мову на слух, але й виражати свої думки та ідеї використовуючи цільову мову. Це може бути досягнуто шляхом проведення додаткових практичних завдань, які зобов'язують учнів використовувати мову в позаурочний час. До варіацій розширення бар'єрів мовного середовища, окрім імітації реальних ситуацій під час аудиторної роботи, відноситься створення мовних клубів, де студенти можуть регулярно зустрічатися для спілкування на цільовій мові; використання інтерактивних методів викладання, таких як рольові ігри, дискусії та практичні завдання, що сприяють використанню цільової мови у реальних ситуаціях; залучення до вивчення іноземної мови за допомогою відповідних ресурсів, таких як фільми, аудіо та відео матеріали, які репрезентують мовну культуру; організація мовних обмінів, де учні можуть обмінюватися знаннями та взаємодіяти з носіями мови; використання сучасних технологій, таких як мобільні додатки, онлайн-платформи для спілкування; участь у мовних заходах та фестивалях, де студенти можуть взаємодіяти та спілкуватися, використовуючи цільову мову.

Важливим є питання ролі викладача у створенні сприятливого мовного середовища під час аудиторної та позааудиторної роботи. Однією з ключових ролей викладача в цьому процесі є встановлення чітких очікувань щодо використання цільової мови. Встановлюючи позитивний і підбадьорливий тон, викладачі можуть допомогти студентам відчути себе більш впевненими та мотивованими використовувати мову в різноманітних контекстах. Це може включати надання студентам можливостей практикувати розмову, аудіювання, читання та письмо цільовою мовою, а також включення культурних елементів, які посилюють важливість вивчення мови. Окрім встановлення очікувань, викладачі також відіграють важливу роль у наданні зворотного зв'язку щодо використання мови [16]. Це може включати як усний, так і письмовий відгук, а також моделювання відповідного використання мови в різних контекстах. Надаючи конструктивний зворотній зв'язок, який зосереджується на конкретних сферах, які необхідно вдосконалити, викладачі можуть допомогти студентам розвинути більший рівень знань і впевненості у використанні мови. Як допоміжні ресурси можуть бути використані цифрові інструменти для створення більш динамічного та привабливого мовного середовища, а також включення культурних елементів, які допомагають учням зрозуміти ширший контекст використання мови.

Важливо зазначити, що інтеграція технологій у заняття з іноземної мови зробила революцію у створенні мовного середовища. Інтернет надає унікальну можливість отримати доступ до автентичних матеріалів, таких як тексти, аудіо та відеоресурси цільовою мовою. Це дозволяє учням спілкуватися з мовою більш природним способом і розвивати свої навички аудіювання та спілкування. Включаючи автентичні матеріали в мовне середовище, студенти можуть глибше зрозуміти культуру та контекст, у якому використовується мова. На додаток до використання технологій для доступу до автентичних матеріалів і додатків для вивчення мови, технологія також може використовуватися для сприяння мовній практиці. Наприклад, дослідження виявили, що використання подкастів «може покращити академічну успішність, підвищити мотивацію та сприяти навчанню» [17, с. 183]. Подкасти можна використовувати для вдосконалення навичок аудіювання шляхом використання корисного сучасного матеріалу, а онлайн-програми мовного обміну можна використовувати, щоб надати студентам можливість практикувати свої розмовні навички з носіями мови. Ці заходи можуть допомогти створити мовне середовище, що захоплює більше, що покращить результати вивчення мови студентами. Загалом, використання технологій на уроках іноземної мови може бути потужним інструментом для створення мовного середовища, яке є привабливим, захоплюючим і ефективним. Використовуючи автентичні цікаві матеріали, додатки для вивчення мови та технологічні вправи з практики мови, студенти можуть розвивати свої мовні навички більш природним і автентичним способом [18]. Такий підхід може допомогти підвищити мотивацію та залученість студентів до вивчення мови та, зрештою, призвести до кращих результатів вивчення мови.

Створення мовного середовища залучає впровадження культурних елементів до заняття з англійської мови, що є цінним елементом опанування іноземної мови. Культурні елементи допомагають помістити мову в контекст, тим самим роблячи її більш значущою для студентів, що проводить до більш інклюзивного та сприятливого навчального середовища. Учні зможуть зрозуміти нюанси використання мови в різних умовах, бути краще підготовленими для спілкування у реальних комунікативних міжособистісних ситуаціях, обізнаними міжкультурному взаєморозумінню та збереженню культурної спадщини [19, с. 256].

Використання культурних орієнтирів і соціокультурних посилянь під час вивчення іноземної мови є ефективним способом створення насиченого мовного середовища. Включаючи твори іноземної літератури, фільми та музику, студенти можуть дізнатися про культурні посилення та визначні пам'ятки країни мовою якої вивчається. Створюючи мовне середовище, насичене культурними елементами, заняття з іноземної мови сприяє розвитку національно-культурної самосвідомості студентів.

Мовне середовище також відіграє вирішальну роль в оцінюванні володіння мовою студентів на уроках іноземної мови. Одним із ключових факторів при оцінюванні рівня володіння мовою є здатність студентів ефективно використовувати мову в комунікативному контексті. Тому для отримання фінальної картини рівня занять студента необхідно оцінювати не лише їхні знання граматики та лексики, але й їхню здатність використовувати мову в реальних життєвих ситуаціях, що дає змогу отримати цінну інформацію про їхні комунікативні навички та допомогти визначити сфери, які потрібно вдосконалити. Використання мовного середовища для покращення результатів оцінювання передбачає створення сприятливого та привабливого навчального середовища, яке заохочує студентів використовувати мову змістовно. Крім того, використання групової роботи та роботи в парах може створити середовище для спільного навчання, яке заохочує студентів спілкуватися цільовою мовою та дає можливість викладачу визначити рівень комунікативної компетенції кожного студента.

Як вже зазначалось, мовне середовище відіграє життєво важливу роль у засвоєнні іноземної мови, оскільки воно надає студентам можливість практикувати мову та спілкуватися з іншими цією мовою. Ефективні стратегії створення мовного середовища на уроках іноземної мови можуть значно вплинути на результати вивчення мови студентами. У динамічному середовищі мовної освіти інтерактивні методи стають ключовими для сприяння активному

використанню мови серед учнів. Ці методи за своєю суттю покликані залучити студентів до навчального процесу, тим самим не лише посилюючи їх інтерес, а й виховуючи в них внутрішню мотивацію до оволодіння мовою. Впроваджуючи інтерактивні завдання, викладачі можуть створити яскраву атмосферу в класі, де студенти є не пасивними одержувачами, а радше активними учасниками, охоче взаємодіючи з матеріалом та один з одним. Ефективність інтерактивних методів ще більше посилюється, коли вивчення мови виходить за межі академічного середовища безпосередньо у класі. Тому, використовуючи інтерактивні педагогічні методи, які сприяють активній участі та справжньому спілкуванню, викладачі можуть перетворити процес вивчення мови на інтригуючу та ефективну активність.

У створенні сприятливого мовного середовища вчителі можуть використовувати різні стратегії та тактики, які враховують комунікативні наміри їхніх учнів. Викладачі мають стратегічно оркеструвати можливості мовленнєвого спілкування та визначити конкретні стратегії, які є справедливими та задовольняють різноманітні мовні потреби учнів. Аналізуючи та об'єднуючи найефективніші практики викладачі можуть покращити свої методи навчання, щоб підтримувати засвоєння мови динамічним і оперативним способом. Однією з запропонованих тактик є застосування спеціалізованого SWOT-аналізу в класі дозволяє комплексно оцінити як зовнішні, так і внутрішні фактори, що впливають на вивчення мови. Цей аналітичний підхід не тільки визначає критичні фактори, але й допомагає у формуванні цільових стратегій, спрямованих на конкретні сильні та слабкі сторони, можливості та загрози, з якими стикаються ті, хто вивчає мову, у своєму унікальному освітньому контексті.

Сучасна адаптація SWOT-аналізу, який частіше використовувався у маркетингу, збагачує стратегію створення іншомовного середовища, не лише оцінюючи фактори зовнішнього та внутрішнього освітнього середовища, але й розробляючи стратегії, які сприяють формуванню та розвитку мовних здібностей студента. Впровадження SWOT-аналізу в цьому контексті стало революційним, оскільки воно виходить за рамки простого оцінювання та активно сприяє формуванню середовища вивчення мови. Цей стратегічний інструмент допомагає визначити як сильні сторони та можливості, які можна використати, так і слабкі сторони та загрози, які необхідно усунути, забезпечуючи цілісний підхід до розвитку комунікативних навичок. Наведена схема ілюструє матрицю SWOT, яка містить чотири компоненти, де «S (strengths) — сильні сторони, W (weaknesses) — слабкі сторони, O (opportunities) — можливості та T (threats) — загрози» (Рис 1) [20].

Рис.1 «Матриця SWOT»

Тактика включення SWOT-аналізу та проектної роботи як освітніх інструментів відіграє важливу роль у вплетенні навичок іноземної мови в структуру існуючих комунікативних навичок студента. Наприклад, використовуючи цифрові інструменти, студенти можуть зануритися в інтерактивне мовне середовище, де вони можуть практикувати та вдосконалювати свої мовні навички в реальному часі. SWOT-аналіз (аналіз сильних сторін, слабких сторін, можливостей та загроз) може бути корисним інструментом для оцінки ефективності викладання іноземної мови. Наведено приклади використання SWOT-аналізу в області викладання іноземної мови. У більш глобальному сенсі використання матриці SWOT

ми можемо навести приклад на тему «Впровадження нових технологій у викладання іноземної мови»:

Сильні сторони (Strengths): Використання онлайн-ресурсів та мобільних додатків може зробити навчання більш доступним і цікавим для студентів. Технології також можуть забезпечити індивідуалізований підхід до навчання та забезпечити більше можливостей для взаємодії між студентами та викладачами.

Слабкі сторони (Weaknesses): Не всі студенти мають доступ до необхідної технічної інфраструктури для використання нових технологій. Деякі студенти можуть виявити опір до використання цифрових інструментів у викладанні мови через відчуття незручності або недостатню підготовку.

Можливості (Opportunities): Впровадження нових технологій в навчання може залучити нові аудиторії та студентів, які шукають гнучкіші варіанти навчання. Також можуть з'явитися можливості для партнерства з технологічними компаніями для розробки інноваційних засобів для навчання мови.

Загрози (Threats): Швидкі зміни в технологічному середовищі можуть призвести до того, що деякі розроблені платформи стануть застарілими або непривабливими для користувачів. Крім того, існує загроза залежності від технологій, що може призвести до втрати традиційних методів навчання мови.

До локальної тематики використання даного методу наведемо приклад створення матриці на тему «Present Perfect», що передбачає опрацювання нової граматичної теми.

Сильні сторони (Strengths): Легка доступність матеріалів: Існують багато онлайн-ресурсів, які надають матеріали для вивчення граматики Present Perfect, такі як відеоуроки, вправи та граматичні посібники; Інтерактивні методи навчання: Використання інтерактивних методів, таких як ігри, завдання для розвитку мовних навичок та практика у реальних ситуаціях, може робити вивчення цієї граматичної теми більш цікавим та ефективним.

Слабкі сторони (Weaknesses): Складність розуміння для деяких студентів: Для деяких студентів концепція Present Perfect може бути складною для розуміння через її відмінності від граматики рідної мови; Можливі помилки у вживанні: Вивчення Present Perfect може призвести до помилок у вживанні часу, особливо коли порівнюють його з іншими часами (наприклад, Past Simple).

Можливості (Opportunities): Використання технологій: Можливості використання технологій, таких як відеоуроки, інтерактивні вправи та онлайн-тести, можуть сприяти кращому засвоєнню граматики Present Perfect; Індивідуалізований підхід: Викладач може використовувати індивідуалізовані підходи до вивчення граматики, щоб забезпечити кожному студенту необхідний рівень підтримки та розвитку.

Загрози (Threats): Надмірна залежність від матеріалів: Якщо викладач стане занадто залежним від онлайн-ресурсів, це може призвести до відсутності різноманітності та втрати індивідуального підходу до навчання. Недооцінка практичного використання: Вивчення граматики Present Perfect може стати недостатньо ефективним, якщо студенти не отримують достатньо практичного досвіду використання цього часу у реальних ситуаціях.

Отже, у даному випадку SWOT-аналіз допомагає визначити сильні та слабкі сторони, можливості та загрози вивчення граматичної теми Present Perfect, що може допомогти викладачам побачити прогалини у вже існуючих методиках, вдосконалити або розробити ефективні стратегії навчання, а також передбачити можливі загрози під час опрацювання теми.

Стратегія, обрана викладачем для певного рівня знань та певної групи має враховувати низку локальних тактик та представляти комплексну реалізацію в класі, що у подальшому має багатогранний ефективний результат та підвищенню комунікативної компетентності учнів. Підкреслюємо важливість узгодження освітньої практики з культурним контекстом, сприяючи тим самим сприянню мовного середовища, яке сприяє набуттю мовних навичок. Доведено, що хоча знання мовного матеріалу є основою, воно само по собі не може привести до ефективного формування навичок мовлення. Швидше, розуміння мовного середовища має вирішальне

значення, оскільки воно забезпечує необхідний контекст для розвитку навичок мовлення, які є важливим компонентом лінгвістичної компетенції.

Хоча існує значний наголос на створенні ефективного мовного середовища, кілька проблем перешкоджають досягненню мети. Однією з головних проблем є інтеграція культурного контексту в процес вивчення мови. Незважаючи на визнання того, що основною метою вивчення іноземної мови є формування комунікативної компетенції, що зумовлює необхідність оволодіння мовою як засобом культурного обміну, часто існує прогалина в адекватному включенні цього культурного аспекту в навчальну програму. Педагоги намагаються створити захоплююче середовище, яке виходить за рамки навчання за підручниками, що важливо для того, щоб учні могли зрозуміти нюанси використання мови в різних культурних сценаріях. Крім того, сучасна перспектива, згідно з якою освіта має бути переплетена з культурою, таким чином збагачуючи мовне середовище для тих, хто навчається, іноді суперечить стандартизованим освітнім системам, які можуть не мати пріоритетів або мати ресурси для такої інтеграції. Отже, це створює дихотомію, коли теоретична основа мовної освіти визнає важливість культури, але практичне застосування не вдається, залишаючи учнів з поверхневим розумінням мови, яке може не втілитися в комунікативну компетенцію в реальному світі. Відповіддю на дані виклики стає впровадження та стратегічне використання тактик створення мовного середовища, з урахуванням академічного та культурного контексту у рамках інтегрованого підходу до навчання.

7. Перспективи подальшого розвитку досліджень

Перспективою подальшого розвитку дослідження є проведення експериментального дослідження з використання стратегії створення іншомовного середовища для різних вікових груп з подальшим наданням статистично-порівняльних результатів ефективності його впровадження.

8. Висновки

Отже, дослідження свідчить, що мовне середовище відіграє значну роль у сприянні засвоєнню іноземної мови. Створення позитивного та сприятливого мовного середовища може значно підвищити мотивацію та залученість студентів до вивчення мови, що призведе до більш успішних результатів опанування цільової мови. Інтеграція сучасних технологій та мультимедійних ресурсів, використання автентичних матеріалів, впровадження соціокультурного контексту до вивчення іноземної мови, розширення рамок позааудиторної роботи для імплементації імерсивного навчання, ретельний аналіз виконаної студентами роботи та надання відповідних рекомендацій викладачем, використання стратегії SWOT-аналізу для виявлення сильних та слабких сторін студентів, потреб та можливостей студентів, а також потенційних загроз вивчення певної теми під час занять – все це тактиками створення динамічного та захоплюючого мовного середовища з урахуванням реалій картини світу сьогодення. Динамічного мовного середовища, яке відображає сучасні реалії та зацікавленість студентів, є ключовим елементом успішного вивчення іноземної мови. Послідовне застосування розглянутих стратегій та тактик сприятиме розвитку більш глибокого розуміння та навичок використання мови у різних сферах життя.

Список літератури:

- 1) Lin W. (2011) Communicative strategies in second language acquisition. Kristianstad University.
- 2) Oxford R. (2016). Teaching and researching language learning strategies: Self-regulation in context. Taylor & Francis.

- 3) Krashen S .D. (1982) Principles and practice in second language acquisition. Oxford: Pergamon Press.
- 4) Ellis R. (1999) The study of second language acquisition. Shanghai: Shanghai Foreign Languages Education Press.
- 5) Taron E. (1980) Communication Strategies, Foreigner talk and repair in interlanguage? Language learning, 30, 417–413.
- 6) Dörnyei Z., Muir C. (2019). Creating a Motivating Classroom Environment. Second Handbook of English Language Teaching. Springer International Handbooks of Education, 719–736.
- 7) Rao P. S. (2019). The importance of speaking skills in English classrooms. Alford Council of International English & Literature Journal (ACIELJ), 2(2), 6–18.
- 8) Кравець Л.В. Мовна особистість сучасного українського науково-педагогічного простору. Available at: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6953/Kravec.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- 9) Баланюк В.С. (2014) Мовне середовище та мовна особистість: соціокультурні фактори підготовки майбутнього вчителя. Педагогічні науки, 116, 10–17.
- 10) Наконечна Л. Б. Мовне середовище як проблема наукового дослідження у контексті підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота», 2021, № 1(48), 289–292.
- 11) Мовне занурення: імерсивний метод вивчення англійської. Available at: <https://www.management.com.ua/partners/2023/08/28/movne-zanurennya-imersivnij-metod-vivchennya-anglijskoyi/>
- 12) Димова І. (2022) Імерсивний підхід в системі університетської освіти. Актуальні питання гуманітарних наук, 48 (1), 289–293.
- 13) Голяд І. С., Тропіна М. А. (2021) Імерсивні технології у графічній підготовці майбутнього вчителя. Імерсивні технології в освіті: збірник матеріалів I Науково- практичної конференції з міжнародною участю, 65–67.
- 14) 5 актуальних тенденцій викладання англійської мови. Available at: https://znayshov.com/News/Details/5_aktualnykh_tendentsii_vykkladannia_anhliiskoi_movy
- 15) Коротка, Н. В. (2018) Роль автентичних матеріалів в вивченні ділової англійської мови. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологія, 4 (72), 124–127.
- 16) Будас Ю.О. (2018) Вплив зворотного зв'язку на формування іншомовної професійної компетентності. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми, 2018, 51, 202–206.
- 17) Naidionova A. V., Ponomarenko O. G. (2018) Use of podcasting technology to develop students' listening skills. ITLT, 63(1), 177–185.
- 18) Галай Т., Озарко Т. Використання інтернету при вивченні англійської мови у ВНЗ. Наукові записки. Серія: Педагогіка, 2008, 7, 46–49.
- 19) Ушакова І. О. (2018) Розвиток міжкультурної комунікації на заняттях з англійської мови за професійним спрямуванням. Духовність особистості: методологія, теорія і практика, 3(84), 254–265.
- 20) Оголь А. SWOT-аналіз із прикладами. Available at: <https://esputnik.com/uk/blog/swot-analiz-iz-prikladami>

The role of the language environment in foreign language classes

Olena Yazlovytska

Department of English Philology and Foreign Language Teaching Methods, School of Foreign Languages, V. N. Karazin Kharkiv National University/Department of Foreign Languages, School of Mechanics, Kharkiv National Automobile and Highway University, Kharkiv, Ukraine
ORCID 0000-0001-7326-1234

Abstract: Creating and implementing a favorable language environment in foreign language classes is an important tool for effective language teaching to students and improving their language competence. The language environment is a complex, and dynamic concept that includes the physical environment, its participants, cultural context and social norms that regulate language use. The language environment has a significant impact on a person's linguistic, cognitive, and cultural development. The use of authentic materials, interactive teaching methods, modern technologies, and immersive methods of foreign language learning contribute to the development of professional competencies of future specialists. It is important to take into account socio-cultural elements such as literature, films and music to create a language environment that facilitates the acquisition of language skills and the development of general foreign language competence. The successful implementation of the strategy of creating a foreign language environment has been greatly facilitated by the integration of modern technologies that provide access to a wealth of information and resources. Interactive methods such as group work and pair work can create a collaborative learning environment that encourages learners to engage in meaningful communication. Teachers can use strategies such as SWOT analysis and project work to evaluate the effectiveness of their teaching methods and develop targeted strategies to identify strengths, weaknesses, opportunities, and threats to further learning of specific topics or the target language in general. The language environment plays a crucial role in assessing students' language proficiency, as it provides opportunities to practice the target language communication, followed by teacher feedback. A dynamic language environment reflects the realities of today and contributes to the comprehensive development of competent professionals.

Keywords: communicative competence, foreign language, immersive environment, language environment, teaching method, teaching strategy.
